

TILVÆKST Grovfoder nr. 28, 27. oktober 2023

Indhold

- Mark
- Efterafgrøder i majs
- Regler og tilskud
- Kvæg-undtagelsesbrug, mulighed for at anmelde manglende plantedække

MARK

Efterafgrøder i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Det er nu efter majshøst, du skal vurdere, om efterafgrøderne er etableret tilfredsstillende. Kun gode efterafgrøder kan optage overskydende kvælstof efter majs. Måske skal du til den kommende sæson ændre på etableringsmetode og græsfrø.

Fagligt og regler

Det lovmæssige krav om efterafgrøder af forskellige typer og nu også sædskifteregler betyder, at der i langt størstedelen af majsmarkerne skal være efterafgrøder. Efterafgrøden bliver etableret på forskellige måder og med forskellig teknik. Deraf også med forskellige grader af succes. Fagligt giver det god mening at have en efterafgrøde efter majs, som i mange forsøg ofte falder ud med en forholdsvis stor udvaskning af kvælstof. Lidt for ofte ser vi dog græsefterafgrøder i majsmarker, som bliver til for lidt, såvel set fra den faglige synsvinkel som i forhold til det lovgivningsmæssige krav til plantedække. Afhængig af type af efterafgrøder er der forskellige udfald ved en underkendelse af efterafgrøden. Det er blandt andet et træk i kvælstofkvoten, træk i støtten til de målrettede efterafgrøder, eller i yderste konsekvens underkendelse af anvendelse af kvægundtagelsen på de bedrifter, hvor den anvendes.

Etableringsmetoder

Det er oplagt at efterse og vurdere etableringen af efterafgrøderne på nuværende tidspunkt, hvor det er meget tydeligt, hvor der har lavet en god etablering, og hvor det er lykkedes knapt så godt. De nedenstående billeder kan give dig et indtryk af, hvordan en græsefterafgrøde ser ud ved forskellige etableringsmetoder. Foruden etableringsmetoden betyder rettidig etablering også meget for resultatet – ikke mindst hvis du kommer så sent afsted, at du er nødt til at bruge metode 1.

Ikke alle er lige glade for græsefterafgrøder i majs, men uanset holdning til græsefterafgrøden så gælder det samme, nemlig at hvis efterafgrøden ikke etableres og udvikler sig ordentligt, så har den ingen værdi, hverken fagligt eller lovgivningsmæssigt.

Lidt forenklet er der tre måder, hvorpå græsefterafgrøden bliver etableret. Metodens egnethed er vist med farverne rød, gul og grøn.

- 1 Den mest simple metode er den, hvor græsfrøene spredtes i majsens med elspredere eller blæses ud med en fuldbreddespredere uden samtidig strigling eller radrensning. Denne metode giver som regel den dårligste etablering af græsefterafgrøden, da græsfrøene ikke får god kontakt med jorden. Kun hyppig nedbør i en periode lige efter såning giver en acceptabel fremspiring.
- 2 Den mest anvendte metode er den, hvor frøene bliver blæst ud i forbindelse med radrensning eller strigling af majsens. Denne teknik giver ofte et udmærket resultat. Metoden er dog heller ikke sikker nok, da der i praksis ses marker, hvor resultatet er utilfredsstillende. Dette skyldes, at der ikke er tilstrækkelig fugt i den øse jord, så frøene kan spire sikkert.
- 3 Ved den sidste metode sås græsefterafgrøden også ved radrensning, dog med separate såskær på monteret trykrulle til at sikre frøene god jordkontakt og tilpas fugtighed. Denne metode er endnu ret ny og dermed mindre udbredt, men giver dog langt den bedste fremspiring og etablering.

I nedenstående billedserie taler billederne da også for sig selv om hvilken metode, som giver det bedste resultat. Dermed ikke sagt at der ikke kan laves en god græsefterafgrøde ved at blæse frøene ud. Det kan godt lade sig gøre, men det er forbundet med en større usikkerhed og risiko, og ofte ser vi et meget bedre resultat, der hvor græsefterafgrøden er sået med såskær.

Billed 1 og 2 Efterafgrøde, fotograferet 23. oktober, 12-14 dage efter majshøst. Sildig rajgræs, fodertype, plus italiensk rajgræs. Sået ved udblæsning af frø uden nogen form for jordbehandling. Man skal virkelig se godt efter for at få øje på græsset. Aktuelt vil efterafgrøden ikke blive godkendt ved kontrol, og det er meget tvivlsomt, hvorvidt den i løbet af de kommende måneder vil vokse så meget til, at den vil kunne godkendes senere. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Billed 3-5 Efterafgrøde, fotograferet 23. oktober; billed 3: 12-14 dage efter majshøst, billed 4 og 5: Majsens er endnu ikke høstet. Sildig rajgræs, fodertype, plus italiensk rajgræs. Sået i forbindelse med radrensning. Græsfrøene er blæst ud mellem rensetænderne. Efterafgrøden vil blive godkendt ved kontrol. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Billed 6-8 Efterafgrøde, fotograferet 12. oktober, få dage efter høst af majs. Sildig rajgræs af fodertype, sået med radrenser og såskær på monteret trykrulle. Efterafgrøden vil blive godkendt i enhver kontrol. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Majssorten betyder dog også noget for, hvor godt efterafgrøderne udvikler sig. Efterafgrøderne, som ses på billederne neden for, er sået med samme maskine, som er anvendt i billed 6-8, hvor majssorten er Prospect. På billederne 9-11 er majssorten Skipper. Billederne taler for sig selv.

Billede 9-11 Efterafgrøde, fotograferet 12. oktober, få dage efter majshøst. Sildig rajgræs, fodertype, sået med samme maskine som er anvendt på billederne 6-8. Majssorten er her Skipper. Græsplanterne findes, men de er meget spinkle. Aktuelt er det tvivlsomt, om efterafgrøden vil kunne godkendes ved kontrol, men i løbet af de kommende måneder vil den kunne vokse til. Får vi den efterhånden normale grønne danske vinter, vil der givetvis allerede være et kraftigt græsdække i det tidlige forår. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

REGLER OG TILSKUD

Kvæg-undtagelsesbrug, mulighed for at anmelde manglende plantedække

Af planterådgiver Peter Siebert

Hvis du pga. for dårligt etablerede efterafgrøder ikke kan overholde kravet om 80 procent foderroer, græs og græsefterafgrøder af bedriftens harmoniarealer, er der mulighed for at anmelde, at du ikke opfylder betingelsen. Anmeldeordningen kan bruges to år ud af fem på hinanden følgende år.

Ny anmeldeordning

Som bekendt er et af de ekstra krav for at kunne anvende kvæg-undtagelsesbestemmelserne, at 80 procent af bedriftens arealer skal have et plantedække med foderroer, græs og græsefterafgrøder. I den forbindelse er der en forholdsvis ny mulighed for at anmelde, at plantedækkekravet om 80 procents-græsefterafgrøder ikke kan overholdes.

Hvis du orienterer Landbrugsstyrelsen om dit manglende plantedække, inden du bliver udtaget til kontrol, vil dine 80 procents-græsefterafgrøder blive godkendt, selvom plantedækket ikke er tilstrækkeligt. Dette gælder imidlertid kun for græsefterafgrøderne, som tæller med til kravet om 80 procent græs og græsefterafgrøder. Muligheden gælder således ikke for de øvrige typer af efterafgrøder såsom målrettede- og pligtige/husdyr-efterafgrøder, og de samme marker vil derfor evt. kunne blive underkendt efter plantedækkekravene for disse ordninger.

Det er kun muligt at anvende anmeldeordningen to gange inden for fem på hinanden følgende planperioder.

Du søger dispensationen ved at sende en e-mail til jordbrugskontrol@lbst.dk med oplysninger om marken og manglerne.

I e-mailens emnefelt skriver du:

"Kvægundtagelsen, manglende plantedække 2022/2023, CVR-nr. XXXXXXXX".

I selve e-mailen skriver du:

- Mark-nr. på den mark, hvor dækningsgraden ikke er overholdt.
- Markens samlede areal.
- Størrelsen af arealet med manglende dækningsgrad.
- Datoen for, hvornår du har konstateret den manglende dækningsgrad.

Du skal vedhæfte et kort, der tydeligt viser hele marken, og på kortet skal du tydeligt markere arealet med manglende dækningsgrad. Mark-nr. og kortet skal svare til oplysningerne i din gødningsplanlægning.

Din planterådgiver kan også være behjælpelig med at afklare, om det er nødvendigt med en dispensation og ligeledes hjælpe med at indsende den.